

EU PPF
PODRŠKA EU U PRIPREMI PROJEKATA
Perspektiva Srbije za održivi razvoj

ppf.rs | europa.rs | mei.gov.rs | cfcu.gov.rs

REPUBLIKA SRBIJA
MINISTARSTVO ZA EVROPSKE INTEGRACIJE
MINISTARSTVO FINANSIJA
Sektor za ugovaranje i finansiranje programa
iz sredstava Evropske unije

Projekat finansira
Evropska unija

Metodologija za selekciju i prioritizaciju infrastrukturnih projekata

Metodologija za selekciju i prioritizaciju infrastrukturnih projekata

CILJEVI OBUKE:

- Upoznavanje sa metodologijom za izbor i prioritizaciju infrastrukturnih projekata
- Upoznavanje sa procedurama, ulogama i odgovornostima u ovom procesu
- Postupno prolaženje kroz sve korake
- Ovladavanje svim pojmovima, znanjima i analitičkim veštinama neophodnim za sprovođenje celokupnog procesa kroz praktične vežbe na konkretnim primerima projekata

Jedinstvena lista infrastrukturnih projekata

- Da se izbegne **ad hoc** pristup planiranju, pripremi i sprovođenju infrastrukturnih projekata
- Da bi se zadovoljila potreba za jasnom prioritizacijom projekata
- Da omogući sistemsko i blagovremeno planiranje resursa
- Obezbediti pouzdanu osnovu za definisanje odgovarajućeg sekvenciranja akcija
- Pomoći pri usklađivanju planiranja investicija i programskog budžetiranja

Metodologija za selekciju i prioritizaciju infrastrukturnih projekata

1. Prikupiti postojeće predloge infrastrukturnih projekata (od JLS. JKP. JP, projekata, SLAP-a, baza podataka o ministarstvima, sektorskih strategija)

2. Identifikovati širu listu projekata ispunjavanjem obrazaca za identifikaciju projekata (PIF) i registracijom u bazu podataka ISDACon

3. Strateška procena važnosti (korak filtriranja)

4. Uža lista strateški relevantnih projekata

5. Analiza ocene nedostataka:

- Obim projekta (ciljevi, vrsta investicije, identifikacija opcija)
- Tehnički elementi (prostorno planiranje i tehnička dokumentacija)
- Institucionalna spremnost (institucionalni okvir i kapacitet)
- Finansijski / ekonomski elementi (pokrivenost rashoda / pristupačnost)
- Ekološki / socijalni elementi (EIA, socijalni / ekološki uticaji)

6. Finalna lista prioritetnih projekata (ISDACon baza)

Priprema projekta u skladu sa legislativom Srbije i procedurama EU

2. Projektni identifikacioni formular (PIF)

3. Kriterijumi procene strateške relevantnosti(PIF)

5. Upitnik o proceni nedostataka / Izveštaj o proceni nedostataka + Projektna dokumentacija pruža podatke za korak 5

Procedure za izbor i prioritizaciju infrastrukturnih projekata – uloge i odgovornost

KORACI	Predlagač	Min.	MEI	SWG	Panel za procenu	TA
Sektorsko prikupljanje projekata Identifikacija relevantnih projekata	X	X X				
Ispunjavanje PIF (identifikacioni formular za projekte) Ubacivanje PIF-ova u ISDACON Formiranje šire liste strateški relevantnih projekata po sektorima	X	X	X			
Kreiranje šire liste strateških projekata po sektorima Dogovor o relevantnim projektima po sektorima			X	X X		

Procedure za izbor i prioritizaciju infrastrukturnih projekata – uloge i odgovornost

KORACI	Predlagač	Min.	MEI	SWG	Panel za procenu	TA
Kreiranje uže liste strateških projekata po sektorima Objavljivanje uže liste u ISDACon-u			X X			
Popunjavanje upitnika za Gap Analizu Ubacivanje popunjenih upitnika GAP analize u ISDACon bazu Formiranje evaluacionih panela po sektorima Sprovođenje GAP analize Priprema i podnošenje Izveštaja GAP analize	X	X X	X		X	X
Prioritizacija projekata prema ustanovljenim kriterijumima Priprema konačnih nalaza GAP analize u posebnom formatu Odobrovanje finalne liste prioritetizovanih projekata Komunikacija sa predlagačima projekata Publikovanje finalne liste u ISDACon-u		X	X X	X	X	

I KORAK: Identifikacija projekata

Cilj:

- Identifikacija baze infrastrukturnih projekata koji su potencijalno važni za implementaciju sektorskih strategija i/ili nacionalnih/regionalnih socio-ekonomskih razvojnih programa i njihovo registrovanje u predviđenom formatu (PIF) u ISDACon bazu

Glavni izvori za prikupljanje projekata su:

- Individualni predlagači projekata (PUCs, PEs)
- Strukturirane baze/mehanizmi za projekte:
 - SLAP,
 - i baze projekata u ministarstvima
- Sektorski strateški akcioni planovi – Master planovi

I KORAK: Identifikacija projekata

Obuhvat	Ključni igrači	Inputi	Metod	Rezultat
<p>Konsolidacija i koordinacija postojećih procesa za identifikaciju projekata kako bi se stvorio osnov za formulisanje i izbor strateških infrastrukturnih projekata</p> <p>Identifikacija potencijalnih izvora/baza projekata</p>	<p>Resorna ministarstva Predlagači projekata (resorna ministarstva, javna preduzeća, javna komunalna preduzeća, opštine, etc.)</p>	<p>Nacionalne/sektorske strategije i druga dokumenta o javnim politikama</p> <p>SLAP i druge baze projekata</p>	<p>Identifikacija potencijalnih projekata iz postojećih baza podataka i projekata u odnosu na</p> <p>a) Sektorske strateške ciljeve sadržane u nacionalnim i sektorskim strategijama/akcionim planovima</p>	<p>Identifikovana i formulisana baza projekata</p>

II KORAK: Standardizovane informacije o potencijalnim projektima

- Nakon prikupljanja infrastrukturnih projekata, nadležno ministarstvo koordiniše popunjavanje i kompletiranje **P**rojektnih **I**dentifikacionih **F**ormulara (**PIF**ovi)
- Standardni PIF formulari formulisani su za sledeće sektore: **Životna sredina**, transport, energetika i poslovna infrastruktura
- **PIF**-ove popunjava predlagač projekta (JP, Javno-komunalna preduzeća,...) a nadležno ministarstvo će odredjivati rokove za dostavu
- Po prijemu kompletiranih **PIF**-ova nadležno ministarstvo podnosi Ministarstvu za evropske integracije tako što unosi podatke u ISDACON bazu čime se kreira šira lista potencijalnih strateških projekata za svaki od navedenih sektora

II KORAK: Standardizovane informacije o potencijalnim projektima

PIF sadrži tri seta osnovnih projektnih informacija :

- **Opšte podatke i informacije**, uključujući i podatke o institucionalnom uređenju i vlasništvu/nadležnosti nad javnim politikama u datoj oblasti
- **Kvalifikovanost/konzistentnost** sa EU politikama – IPA prioritetima/Country Strategy Paper – Sveukupnim nacionalnim strateškim okvirom – Pojedinačnim sektorskim strategijama
- **Procenu strateške relevantnosti** koja se zasniva na kriterijumima za stratešku relevantnost usaglašenim sa resornim ministarstvima

PREZENTACIJA PIF FORMULARA U WORDU

Prezentacija PIF formulara u Wordu

II KORAK: Standardizovane informacije o potencijalnim projektima

- Projektne podatke iz PIF-ova resorna ministarstva unose u ISDACon bazu
- Pristup datoteci za podnošenje PIFova biće stalno otvoren, dok će procenu PIFova periodično obavljati
- Ova procena će se sistematično ažurirati i predstavljati odgovarajućoj SRG
- SLAP i ISDACon datoteke se neće spajati
- Za projekte koji dolaze iz SLAP baze takođe se popunjavaju PIF-ovi, bez obzira da li su prethodno prošli kroz SLAP kriterijume za bodovanje

II KORAK: Standardizovane informacije o potencijalnim projektima

Obuhvat	Ključni igrači	Inputi	Metod	Rezultat
(i) Identifikovanje institucionalne nadležnosti & organizacije; (ii) provera kvalifikovanosti; (iii) procena strateške relevantnosti. Omogućiti lak i jednostavan pristup sveobuhvatnoj bazi podataka predlagača infrastrukturnih projekata, institucionalne nadležnosti za datu politiku i osnovnih projektnih parametara..	MEI/ISDACon za formiranje i upravljanje bazom projekata. Projektni predlagači i nadležna institucija za popunjavanje i dostavu PIF-ova MEI	Predlagači projekata dostavljaju PIF-ove nadležnom ministarstvu.	MEI kroz PIF-ove koje popunjavaju predlagači projekta i/ili nadležna institucija prikuplja osnovne podatke o projektu. Ubacivanje kompletiranih PIF-ova u nacionalnu, na sektorima zasnovanu data bazu za infrastrukturne projekte kojom se upravlja kroz ISDACon.	Objedinjena, nacionalna, na sektorima zasnovana baza podataka infrastrukturnih projekata., lako dostupna kako za dostavljanje, tako i konsultacije u vezi sa PIF-ovima.

III KORAK: Procena strateške relevantnosti

Strateška relevantnost može se definisati kao stepen do koga pojedinačni projekat doprinosi ostvarenju opšteg i sektorskog cilja određene javne politike i/ili sektorskih indikativnih ciljeva (target-a) kako su definisani u strateškom okviru

Kriterijumi za stratešku relevantnost definisani su posebno za pojedinačne sektore i podsektore: Transport, Energetika, **Životna sredina** i Poslovna infrastruktura

Kriterijumi za stratešku relevantnost prate ključne aspekte relevantnosti projekta za svaki od sektora/podsektora. U PIFu su grupisani u glavne oblasti od strateškog značaja (PIF: defined main areas for strategic relevance)

Metodologija za selekciju i prioritizaciju infrastrukturnih projekata – životna sredina

Životna sredina: ključne oblasti čvrstog otpada za stratešku relevantnost

- Integralno upravljanje otpadom
- Smanjenje negativnog uticaja otpada na životnu sredinu i zdravlje ljudi
- Uticaj na lokalni razvoj
- Tretman otpada
- Uticaj na životnu sredinu i stanovništvo

III KORAK: Procena strateške relevantnosti

Projekti će se ocenjivati u MEI a rezultati će se razmatrati na sastancima SRG kako bi se došlo do uže liste projekata po sektorima i podsektorima u odnosu na njihovu stratešku relevantnost (visoka/srednja/niska)

OCENJIVANJE: Dodeljivanje numeričke vrednosti između 1 (niska relevantnost) i 3 (visoka relevantnost) za svaki od kriterijuma u PIF-u

PONDERISANJE: Određivanje značaja svakog ocenjenog kriterijuma u PIF-u u ostvarenju strateških ciljeva sektora i množenje ocene sa ponderom dodeljenom određenom kriterijumu (1 ili 2)

RANGIRANJE: Redosled projekata prema procenjenoj strateškoj relevantnosti i/ili procenjenoj zrelosti
Institucionalno vlasništvo nad javnom politikom i institucionalno uređenje za pripremu projekta (na nivou institucije nadležne za javnu politiku) će se takođe definisati.

III/IV KORAK: Procena strateške relevantnosti – Uži spisak projekata

Obuhvat	Ključni igrači	Inputi	Metod	Rezultati
Određivanje strateške relevantnosti prema sektorskim kriterijumima dogovorenim sa resornim ministarstvima	MEI Sektorske radne grupe	Kriterijumi za strateški značaj definisani zajedno sa resornim ministarstvima za svaki sektor/podsektor	Strateški značaj za svaki projekat će biti ocenje pomoću skale (niska-srednja-visoka) prema njihovoj usaglašenost, doslednosti i koherentnosti u odnosu na kriterijume strateške relevantnosti	Analiza strateške relevantnosti za potencijalne projekte
Promovisanje samo strateški značajnih projekata sa svim ključnim preduslovima za njihovu implementaciju		ISDACon baza sadrži strateške infrastrukturne projekte		Uža lista strateški relevantnih projekata prema utvrđenim kriterijumima

IV KORAK: Uža lista relevantnih projekata

Projektni predlozi koji su procenjeni kao strateški relevantni se ubacuju u **finalnu užu listu projekata** po sektoru/podsektoru za projektno finansiranje.

MEI će uneti te projekte u ISDACON bazu i projekti s uže liste će biti posleđeni na sledeći korak – Popunjavanje upitnika za GAP analizu.

V KORAK: Gap analiza

Procena zrelosti projektnih predloga zasnovana na „gap-u“ između postojeće projektne dokumentacije i zahteva domaćeg zakonodavstva, kao i preduslova za finansiranje iz međunarodne pomoći

GAP analiza će se sprovoditi samo za užu listu projekata koji su ocenjeni kao strateški relevantni.

- Predlagači projekta/korisnici (JP, etc.) će na zahtev nadležnog ministarstva ispuniti posebne Upitnike za GAP analizu
- Svrha upitnika je da se prikupe detaljni podaci i ažurirane informacije o statusu projekta
- Ministarstvo dostavlja kompletirane upitnike sa neophodnim dokumentima u prilogu MEI-u, koji ih registruje kroz ISDACON
- MEI će uspostaviti Ocenjivački panel (AP)
- Članovi Ocenjivačkog panela će proveriti//sumirati popunjene upitnike i započeti ocenjivački postupak

V KORAK: Gap analiza

Upitnik za sektor životne sredine sadrži sledeća poglavlja:

1. Rezime predloženog projekta – Opis projekta (max. 300 reči)
2. Identifikacija projekta
3. Tehnička procena
4. Institucionalna procena
5. Ekonomsko-finansijska procena – Expenditure Coverage system
6. Procena vezana za faktore životne sredine
7. Preliminarni rizici

PREZENTACIJA FORMULARA UPITNIK ZA GAP ANALIZU - U WORDU

Prezentacija formulara Upitnik za GAP analizu - u Wordu

V KORAK: Gap analiza

IZVEŠTAJ GAP ANALIZE

Kako priprema Izveštaja GAP analize (Gap Assessment Reports - GAR) zahteva specifično tehničko znanje, njihova priprema može da se poveri tehničkim ocenjivačima odobrenim od strane MEI i nadležnog ministarstva

Priprema izveštaja uključuje i posetu konkretnoj lokaciji radi provere trenutnih uslova i upoznavanje sa predlagačima projekta je sastavni deo postupka

Svrha Izveštaja GAP analize:

- Sumarni prikaz projekta, kvaliteta postojeće projektne dokumentacije u odnosu na zakonske/statutarne, tehničko/tehnološke, institucionalne, finansijsko/ekonomske i zahteve za procenom uticaja na životnu sredinu
- Provera sprovodivosti projekta i preispitivanje da li je predloženi investicioni pristup najdelotvorniji i najefikasniji
- Prioritizacija projekata prema stepenu spremnosti za sprovođenje (zrelost)
- „Feedback“ predlagačima projekata kako bi unapredili i/ili kompletirali projektну dokumentaciju

V KORAK: Gap analiza

Elementi Izveštaja:

1. Rezime predloženog projekta – Opis projekta (max. 300 words)
2. Identifikacija projekta
 - 2.1 Obuhvat projekta
3. Tehnička procena
 - 3.1 Prostorno-planska dokumentacija
 - 3.2 Projektno-tehnička dokumentacija
 - 3.3. Identifikacija opcija
4. Institucionalna procena
 - 4.1 Institucionalni okvir/kapaciteti

V KORAK: Gap analiza

Elementi Izveštaja:

5. Ekonomsko-finansijska procena – Expenditure Coverage system

5.1 Socio-ekonomski kontekst

5.2 Operativno-finansijski status projektnog operatora

5.3 Projektni troškovi

6. Procena vezana za faktore životne sredine

7. Preliminarna procena rizika

8. Zaključci i preporuke

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize (Gap Assessment Report) – 1. Rezime projekta

Rezime projekta treba da predstavlja prikaz ključnih tema koje su obrađivane u Izveštaju:

- **Identifikaciju projekta** (postojeće infrastrukturne probleme, obim predloženih radova, investicione opcije, procenu troškova, procena izvodljivosti)
- **Tehničku procenu** (status i zrelost tehničkih komentara),
- **Institucionalnu procenu** (institucionalna spremnost za implementaciju projekta),
- **Ekonomsko-finansijsku procenu** (finansijski status korisnika i ključni projektni troškovi),
- **Procenu uticaja na životnu sredinu**,
- **Preliminarnu procenu rizika** i
- **Zaključke**

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize (Gap Assessment Report) – 1. Rezime projekta

Kako bi se sačinio dobro struktuiran rezime predlaže se korišćenje *Project's Maturity Questions Checklist (EU DG Regio "Guide to CBA")*:

- Da li Projekat sadrži jasno identifikovanu i dovoljnu analizu?
- Da li su sagledani indirektni efekti?
- Čiji troškovi i koristi su analizirani u ekonomskoj analizi? Da li su sve strane na koje Projekat potencijalno utiče sagledane?
- Da li Aplikacija sadrži dovoljno dokaza o projektnoj izvodljivosti s inženjerskog, institucionalnog, upravljačkog aspekta kao i u pogledu sprovodivosti projekta i uticaja Projekta na životnu sredinu?
- Da li je identifikovan 'business as usual' scenario („bez radikalnih promena“) kako bi se uporedila situacija sa i bez Projekta?
- Da li je Aplikant pokazao da su druge alternative i moguće opcije odgovarajuće sagledane (u smislu činiti minimum i mali broj opcija da se nešto učini)?

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 2. Projektna dokumentacija - 2.1. Obuhvat projekta

Iz Izveštaja treba da se vidi predložena lokacija, tehnički opis i procena predložene infrastrukture, povezane tehnologije i njihova integraciju u postojeći sistem. Trebalo bi indikativno uključiti, inter alia, sledeće elemente u skladu sa predloženom vrstom intervencije:

Sistem prikupljanja i transporta:

Opis sistema koji treba proširiti / nadograditi prikazom detalja kao što su kapaciteti, količine i karakteristike ključnih predloženih elemenata (vozila / oprema.

Preliminarna procena prikladnosti predloženog sistema u kombinaciji sa analizom opcija

Transfer stanice:

Opisati opseg radova i ključne elemente / parametre ulaganja

Predviđene mere za izbegavanje kontaminacije životne sredine i očuvanje zdravlja i sigurnosti radnika

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 2. Projektna dokumentacija - 2.1. Obuhvat projekta

Sistemi za sortiranje / postrojenja za reciklažu:

Opisati opseg radova i ključne elemente / parametre ulaganja:

Tip sistema za sortiranje (izvor odvojen / mešano; ručno, mehanički, hemijski itd.), Konfiguracija i ključne komponente, broj tokova, opis procesa i izlaz predloženog sistema.

Opis dalje obrade odvojenih reciklabilnih materijala ako se predloži

Ključni parametri (veličina, kapacitet, sistem) i projektni kriterijumi za dimenzionisanje postrojenja za tretman

MBT postrojenje:

Opis kapaciteta, predviđena tehnologija, rezultati i drugi detalji za mehaničke i biološke komponente sistema.

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 2. Projektna dokumentacija - 2.1. Obuhvat projekta

Objekti za kompostiranje:

- Opisati opseg radova i ključne elemente / parametre ulaganja,
- Opis izvora (baštenski otpad, organski, domaći, mulj iz postrojenja za tretman otpadnih voda, otpad od stoke, itd.), Metod / tehnologija kompostiranja koji će se koristiti, ključne komponente infrastrukture, karakteristike izlaza, kao i krajnje odredište različitih vrsta biorazgradivog otpada
- Opis i procena mera koje su predviđene da budu preduzete u sistemu prikupljanja, kako bi se osigurao kompost prihvatljivog kvaliteta na tržištu.

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 2. Projektna dokumentacija - 2.1. Obuhvat projekta

Deponija:

- Opisati opseg radova i ključne elemente / parametre ulaganja
- Veličina deponije: raspoloživa površina i zapremina.
- Ključne komponente (uključujući pristupne puteve) i tehničke karakteristike deponije i njenih komponenti
- Opis vrsta i količina otpada koji će se odlagati, mogućnosti proširenja, očekivano vreme trajanja, tretman emisije metana (i njegova moguća upotreba) i tretman procednih voda.
- Informacije o metodama predviđenim za rad, praćenje i kontrolu deponije.
- Informacije o predviđenim metodama za zatvaranje ćelija deponije i kompletne deponije kao i za kontrolu / održavanje nakon zatvaranja.

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 2. Projektna dokumentacija - 2.1. Obuhvat projekta

Zatvaranje starih deponija / deponija:

- Opisati opseg radova i ključne elemente / parametre ulaganja
- Veličina deponije / odlagališta: površina i količina otpada
- Vrsta otpada
- Opisati lokaciju i značaj postojećih ekonomskih aktivnosti na području projekta, kao i ranjivost životne sredine i podzemnih / površinskih voda,
- Tip i pristup odabrani za zatvaranje i / ili rekultivaciju sa opisom procesa i ključnim podacima
- Ključni parametri sistema zatvaranja
- Upravljanje procednim vodama, sadnjom itd.
- Kontrola / održavanje nakon zatvaranja.

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 2. Projektna dokumentacija - 2.1. Obuhvat projekta

Postojeća infrastruktura

- Sažetak postojeće infrastrukture u vezi sa upravljanjem čvrstim otpadom mora biti uključen u ovaj deo izveštaja. Ona treba da sadrži informacije na osnovu popunjenog upitnika, priložene dokumentacije i komunikacije sa osobljem odgovornog korisnika. Ukoliko upitnik ne sadrži neophodna pitanja ili odgovore, ove informacije treba da budu prikupljene od odgovornog osoblja od strane ispitivača projektnih prijedloga.
- Da bi se proverile informacije date u upitniku (ili da bi se prikupile ako nisu popunjene), predstavnik komisije za procenu treba da obavi terensku inspekciju kako bi pregledao postojeće stanje

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 3. Tehnička procena

Sumarni prikaz zrelosti postojeće dokumentacije treba da prikaže da li su i koji „nedostaci“ detektovani. Tehnička zrelost projektne dokumentacije treba da se odražava i u finalnom *Project Gap Assessment Sheet*

Status i kvalitet postojeće projektne dokumentacije treba proceniti u odnosu na usaglašenost sa:

- Statutarnom i zakonskom regulativom
- Tehničkim i tehnološkim standardima
- Zahtevima životne sredine

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 3. Tehnička procena - 3.1 Prostorno planska dokumentacija

Ovo poglavlje Izveštaja obuhvata prikaz trenutnog stanja usaglašenosti projektne dokumentacije sa statutarnim i zakonskim propozicijama:

- Zakonom o planiranju i izgradnji
- Generalnim urbanističkim planovima
- Prostornim planovima opština
- Planovima detaljne regulacije
- Lokacijskim uslovima
- Eksproprijacijom zemljišta

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 3. Tehnička procena - 3.2 Projektno tehnička dokumentacija

Prikaz i razrada trenutnog stanja tehničkog projekta i dokumentacije uključujući prema potrebi:

- Generalni Projekat & Prethodnu studiju izvodljivosti;
- Idejni projekat & Studiju izvodljivosti;
- Studiju analize uticaja na životnu srednu i dokumenta u vezi s tim (EIA Izvršni rezime);
- Projekat za građevinsku dozvolu;
- Građevinska dozvola;
- Projekat za izvođenje radova
- Tenderska dokumentacija.

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 3. Tehnička procena - 3.2 Projektno tehnička dokumentacija

Izveštaj treba da sadrži raspored potrebne dokumentacije i preporuku u vezi sa budućim istraživanjima:

Geodetski i geofizički pregled lokacije;

Digitalni crteži;

Istraživanje lokacije;

Arheološku / kulturnu analizu lokacije;

Procenu industrijske aktivnosti u aglomeraciji i istraživanje otpadnih voda industrije.

Kampanje za podizanje javne svesti u regionu kako bi se uklonio otpor lokalnog stanovništva

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 3. Tehnička procena - 3.3. Identifikacija opcija

U identifikovanju mogućih opcija treba razmotriti scenarija koja je prikazao predlagač projekta (Studija izvodljivosti) i pripremiti sopstveni:

- „Do-minimum scenario“ (minimalne intervencije da se ispuni najvažniji specifični ciljevi projekta)
- „Do-most desirable scenario“

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 3. Tehnička procena - 3.3. Identifikacija opcija

Kako bi se došlo do identifikacije najkorisnijih i realističnih opcija treba da se uradi sledeće:

- Navesti specifične ciljeve i rangirati ih po važnosti
- Opisati postojeću infrastrukturu (ukoliko postoji)
- Razmisliti o dugoročnom planu koju bi grad/region/država trebalo u idealnom stanju da ima u pogledu planirane infrastrukture, kako bi ispunila date ciljeve
- Iz prethodne tri procene treba identifikovati moguće opcije koje:
 - adresiraju najvažnije specifične ciljeve
 - su delotvorna modifikacija ili dopuna postojećeg sistema
 - su logični koraci u ostvarenju dugoročnog plana

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 4. Institucionalna procena - 4.1 Institucionalni okvir/kapaciteti

Na osnovu ispunjenog upitnika i prikupljenih podataka treba sagledati:

- Jasnu identifikaciju investitora, bilo da je u pitanju međunarodna ili nacionalna institucija
- Uloge i odgovornosti vodećih nacionalnih institucija/preduzeća u pogledu vlasništva nad projektom i upravljanjem projekta
- Uloge i odgovornosti lokalnih vlasti, Javnih preduzeća u odnosu na upravljanje projektom
- Strukturu upravljanja projektom i linije izveštavanja

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 4. Institucionalna procena - 4.1 Institucionalni okvir/kapaciteti

Na osnovu ispunjenog upitnika i prikupljenih podataka treba sagledati:

- Da li postoji PIU
- Da li postoje odvojene procedure za upravljanje projektima (radovi) koje definišu odgovarajuću upravljačku praksu
- Iskustvo pojedinačnih članova PIU: profesionalno i sektorsko iskustvo, iskustvo u upravljanju projektima (tip projekata: EU/ne-EU, radovi/usluge i tendersko iskustvo sa različitim tipovima ugovora)
- Iskustvo u finansijskom upravljanju (da li osoblje koje je zaduženo za finansijsko upravljanje/računovodstvo ima iskustva u fakturisanju ugovora za radove, dosadašnje iskustvo s EU projektima)

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – 4. Institucionalna procena- 4.1 Institucionalni okvir/kapaciteti

Izveštaj treba da sadrži zaključak o tome da li je predlagaču projekta neophodna tehnička pomoć u odnosu na:

- Dalju pripremu projekta (npr. nadzor pripreme studije izvodljivosti i njena procena)
- Nabavke (npr. komentarisanje i odobravanje tenderske dokumentacije)
- Monitoring sprovođenja ugovora (npr. komunikacija sa izvođačem radova i inženjerom za superviziju, itd.)

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize - 5. Ekonomsko/ finansijska procena – 5.1 Socio-ekonomski kontekst

Demografski trendovi i opravdanje potrebe za predloženom infrastrukturom;

- **Stopa zaposlenosti i nezaposlenosti** uz informacije o uticaju infrastrukture na zaposlenost u datoj teritorijalnoj oblasti i šire.
- Postojanje posebnih **socijalnih ograničenja/slabosti/potreba** (etničke manjine, siromaštvo, marginalizovane socijalne grupe) koje utiču na sprovođenje projekta
- **Finansijski status** (godišnji budžet, etc) opština i javnih tela i informacije o sposobnosti javnog sektora da se stara o mogućnostima korišćenja infrastrukture i njenog održavanja;
- **Potencijalna potražnja** za projektom sa kvantitativnim i kvalitativnim podacima o tipu i broju potencijalnih korisnika predložene infrastrukture. U tom kontekstu treba razmotriti režim tarifa/cena kako bi se sagledalo da li su pristupačne potencijalnim korisnicima.
- **Proračun ekonomskih indikatora:** ENPV, ERR B/C odnos. Za ekonomsku analizu treba uzeti u obzir i eksternalije/indirektne efekte predložene infrastrukture i njihovu novčanu vrednost.

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize - 5. Ekonomsko/ finansijska procena – 5.2 Operativno-finansijski Status operatora Projekta

U ovom delu se prezentuje opšte finansijsko stanje predlagača projekta uz procenu da li je projekat ostvariv. Sistem računovodstvenih tabela treba da pokaže „cash inflows and outflows“ u odnosu na:

- Ukupnu cenu investicije;
- Ukupne operativne troškove i prihode (uključujući troškove održavanja i troškove u vezi s tarifama);

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize - 5. Ekonomsko/ finansijska procena – 5.3 Projektni troškovi, CBA

Procenjeni troškovi predloženog projekta, kapitalni troškovi i troškovi za funkcionisanje i održavanje bi trebalo da budu uključeni po dogovorenim cenama.

Ukupni infrastrukturni troškovi sastoje se od:

- kapitalnih troškova (koji se odnose na amortizaciju i kamatu prethodnih investicija, obnova i ne-godišnje održavanje) i
- tekućih troškova.

Polazna tačka za proračun su troškovi investicije, obnove, održavanja i operisanja.

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize - 5. Ekonomsko/ finansijska procena – 5.3 Projektni troškovi, CBA

Za referentni period treba izračunati i prikazati sledeće:

- FNPV(C) i FRR(C);
- Izvore finansiranja (uključujući tarife/cene i transfere od Vlade i međunarodnih finansijskih instituta);
- Finansijska održivost;
- FNPV(K) i FRR(K).

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/cba_guide.pdf

V KORAK: GAP analiza

Izveštaj Gap analize - 6. Procena životne sredine

Izveštaj treba da sadrži procenu uticaja projekta na životnu sredinu u smislu uticaja na:

- komponente životne sredine
- osetljive oblasti životne sredine i
- klimatske promene.

Uticaje na životnu sredinu bi trebalo proceniti na osnovu dva komplementarna izvora:

- Analize uticaja na životnu sredinu i studija. EIA izvršni rezime bi trebalo da sadrži sve potrebne informacije za obuhvatnu procenu i proveru da li su podaci ispravno/tačno prezentovani
- Preliminarne informacije o očekivanim uticajima na životnu sredinu date od strane predlagača projekta kroz različite komponente/pitanja koje sadrži Upitnik za GAP analizu.

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize - 7. Preliminarna analiza rizika

Rizik se, u ovom kontekstu, definiše kao verovatnoća pojave negativnih faktora koji mogu da ugroze ostvarenje ciljeva projekta.

Treba praviti razliku između problema i rizika:

- situacija do koje može da dodje i koja može da donekle uspori realizaciju ali ne i da je ugrozi niti da ugrozi projektne ciljeve
- rizik je događaj koji može da nastane i utiče na projektne ciljeve, te stoga treba blagovremeno isplanirati mere za njegovo ublažavanje

Privremena analiza rizika treba da se uradi za sve faze implementacije projekta.

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize - Zaključci i preporuke

- Izveštaj treba da prezentuje sveukupne zaključke i rezime preporuka o predloženom projektu.
- Treba da sagleda dalje korake koje treba preduzeti kako bi projekat bio spreman za finansiranje. Takođe treba predložiti i neophodan vremenski okvir, uključujući realističnu procenu vremena za pripremu relevantne dokumentacije.

VEŽBA – 30 MIN

ANALIZA NEDOSTAJUĆIH INFORMACIJA U GAP IZVEŠTAJU

KORAK 1 – Na osnovu dobijenog GAP Izveštaja u odvojenom formularu navedite koje informacije nedostaju

KORAK 2 – Diskusija o nedostacima analiziranih izveštaja

KORAK 3: Zaključci posle vežbe

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – Project Gap Assessment Sheet

Svi nalazi po pojedinačnim kriterijumima treba da se ogledaju u tkz. „GAP Assessment Sheets“ koji su osmišljeni za dva tipa projekata:

- **Projekti infrastrukturnih koridora** – uz korišćenje Planova područja posebne namene kako bi se odredili „ključni događaji“ u pripremi tenderske dokumentacije za izvođačke radove
- **Standardni projekti** kako bi se odredili „ključni događaji“ u pripremi tenderske dokumentacije za izvođačke radove

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – Project Gap Assessment Sheet

Svi zaključci po svakom od kriterijuma koji su navedeni u analizi treba da budu reflektovani u ovom sumarnom tabelarnom prikazu:

Project identification Maturity Assessment GAP upitnik sekcija 2 – Identifikacija projekta pokazuje:		(Objasnite)
Potpuna uklopljenost specifičnih i opštih ciljeva, potvrđena direktna efektivnost tipologije/vrste investicije koja doprinosi ispunjenju ciljeva, detaljna analiza tehničkih komponenti projekta.	HM	
Potrebno je unaprediti konzistentnost/povezanost sa prepoznatim ciljevima ili opis/analizu tehničkih elemenata/komponenti	MM	
Niska efektivnost u ispunjenju definisanih ciljeva. Identifikacija i opis projekta (bilo da se radi o celini ili pojedinih tehničkim komponentama) nije dovoljno dobra-precizna da jasno identifikuje tip projekta i/ili suštinu samog projekta.	LM	

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – Project Gap Assessment Sheet

Technical Maturity Assessment - Spatial Planning GAP upitnik sekcija 3.1 – Prostorna Planska dokumentacija je:		(Objasnite)
Kompletna	HM	
U procesu kompletiranja	MM	Procenjeno vreme za završetak je:
Daleko od završetka usled nedostatka dokumentacije	LM	
Daleko od završetka usled pravno/zakonsko/regulatornih ograničenja	LM	

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – Project Gap Assessment Sheet

Technical Maturity Assessment – Technical documentation Gap upitnik sekcija 3.2 – Projektno tehnička dokumentacija je:		(Objasnite)
Kompletna	HM	
U procesu razvijanja (vlasništvo nad zemljom je rešeno)	MM	Procenjeno vreme za završetak je:
Daleko od završetka (vlasništvo nad zemljom nije rešeno)	LM	
Daleko od završetka usled pravno/zakonsko/regulatornih ograničenja	LM	

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – Project Gap Assessment Sheet

Institutional Maturity Assessment Gap upitnik sekcija 4 – Institucionalni okvir je:		(Objasnite)
Dobro definisani, relevantni, potpuni i iskusni	VHM	
Dobro definisani, relevantni, potpuni, ali ne i iskusni	HM	Navedite detalje potreba TA (Jaspers etc.)
Dobro definisan za institucionalni dio, ali PIU / Project Management još uvek je definisan	MM	
Još uvek nije definisan	MM	Procenjeno vreme za završetak je:
Daleko od toga da bude definisan usled pravno/zakonsko/regulatornih ograničenja	LM	

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – Project Gap Assessment Sheet

Economic/Financial Maturity - Expenditure Coverage System GAP upitnik sekcija 5 – Finansijsko/Ekonomska analiza projekta je:		(Objasnite)
Detaljna i kompletna, sprovedena u skladu sa EU i internacionalnim standardima za finansijsku analizu	HM	
Donekle sprovedena i kompletna, neki koraki/elementi traže dodatne informacije i dopunu.	MM	Navedite koji elementi zahtevaju dopunu i procenjeno vreme za završetak.
Projekat nije isplativ	LM	
Tek treba da bude sprovedena, samo neki elementi postoje	LM	

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – Project Gap Assessment Sheet

Procena zrelosti projekta u vezi sa Životnom sredinom - GAP upitnik sekcija 6 – Uticaj na životnu sredinu je:		(Objasnite)
Detaljno analizirana i pokrivena kroz proces Procene Uticaja na Životnu sredinu (EIA process)	HM	EIA završena, podneta, odobrena?
Analizirana i pokrivena ali EIA proces nije pokrenut	MM	Procenjeno vreme za završetak EIA procesa je:
Samo početno analizirana ili uzeta u obzir, osnovni podaci/informacije su dostupne	LM	
Nema informacija u vezi sa uticajem na životnu sredinu	VLM	

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj Gap analize – Project Gap Assessment Sheet – Sumarni prikaz u tabeli (Assessment Summary)

	HM-High Maturity (Visoka spremnost)	MM-Medium Maturity (Srednja spremnost)	LM-Low Maturity (Niska spremnost)
Identifikacija projekta (Project Identification)			
Prostorni Planska dokumentacija (Spatial Planning documentation)			
Projektno tehnička dokumentacija (Project technical documentation)			
Institucionalni okvir (Institutional Framework)			
Ekonomsko/Finansijska zrelost (Economic/financial Maturity)			
Procena uticaja na životnu sredinu (Environmental assessment)			

V KORAK: Gap analiza

Izveštaj GAP analize – Project Gap Assessment Sheet – Sveukupni zaključak o projektu

Panel za ocenjivanje će sačiniti finalnu listu prioritizovanih projekata za svaki sektor koji će biti predloženi za IPA i ostalu međunarodnu pomoć.

Projekti će biti podeljeni u 4 grupe prema stepenu zrelosti:

- Spreman za tendersku proceduru
- Spreman za pripremu nedostajuće dokumentacije
- Mali „nedostaci“ koje treba rešiti pre pripreme tehničke dokumentacije
- Ozbiljni nedostaci koje treba rešiti pre pripreme tehničke dokumentacije

VI KORAK: Finalna lista prioritizovanih projekata

Objavljivanje finalne liste infrastrukturnih projekata u ISDACON

	Naziv projekta	Procenjena vrednost	Ukupan broj poena na osnovu srdateške relevantnosti	Grupa na osnovu analize nedostajućih podataka/GAP Izveštaj
1.				
2.				
3.				

PITANJA I ODGOVORI

PODRŠKA EU U PRIPREMI PROJEKATA

Sva dokumenta, informacije, materijale i fotografije možete preuzeti na zvaničnoj internet prezentaciji EU PPF projekta @ www.ppf.rs / veb-stranica DOKUMENTA

Pitanja i pomoć

Vladimir Pilja
Trener,
EU PPF | EuropeAid/137044/DH/SER/RS

Olivera Antić
Trener,
EU PPF | EuropeAid/137044/DH/SER/RS

+381 11 4040721

E-mail info@ppf.rs

www.ppf.rs

Hvala Vam na pažnji!